

ป่า 'หินตั้ง' สิ่งปลูกสร้างศาสนาผีพื้นเมืองอุษาคเนย์

สยาม-กาลครั้งหนึ่ง

ศิริพจน์ เหล่ามานะเจริญ
vanillaindustry@gmail.com

ป้ายวันที่ 22 กรกฎาคม 2555 ผมและคณะเดินทางด้วยความร่วมมือจากคุณภาณุภูมิ จิตติโสภณ สื่อมวลชนท้องถิ่นผู้มีจิตอาสาดูแลที่ป่าและโบราณสถานเมืองอุทอง ได้ทำการสำรวจ "ป่าหินตั้ง" พุททางนาค อ.อุทอง จ.สุพรรณบุรี บริเวณป่าหินตั้งนอกจากจะประกอบไปด้วยพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่สวยงามไปด้วยก้อนหินรูปทรงและลวดลายแปลกตา จนทำให้เริ่มมีนักท่องเที่ยวเริ่มมาเยี่ยมชม ยังมีร่องรอยเจดีย์เก่ายุคทวารวดี อายุราว พ.ศ. 1100-1500 และ "หินตั้ง" ก่อเป็นรูปทรงคล้ายเจดีย์อีกด้วย

"หินตั้ง" (standing stone) คือกลุ่มวัฒนธรรมที่มีการนำก้อนหินมาจัดเรียงรายเป็นรูปทรงต่างๆ จนก่อเป็นสถานที่เชิงพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ โดยมากมักใช้ก้อนหินขนาดใหญ่ จึงรู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า "หินใหญ่" (megalith) แต่ก็มีบางที่นำก้อนหินขนาดเล็กมาจัดเรียงเป็นสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ด้วย ป่าหินตั้ง ที่พุททางนาค ก็มีลักษณะอย่างนั้นแหละ

กลุ่มหินตั้งที่ป่าหินตั้งเท่าที่กลุ่มอาสาสมัครนำโดยคุณภาณุภูมิสำรวจพบในปัจจุบัน มีร่องรอยกระจายตัวอยู่

หินตั้งที่ภูอาสา แขวงจำปาสัก ประเทศลาว

ตามยอดเขาและยอดเนินภายในบริเวณพุททางนาคไม่น้อยกว่า 12 จุด ถ้านับรวมวันที่ผมไปสำรวจครั้งที่ว่า ก็ได้เพิ่มเติมขึ้นอีกหนึ่งจุด รวมเป็น 13 จุดแล้ว

หินตั้งเหล่านี้หลายแห่งมีร่องรอยการใช้สร้างเสริมจากวัฒนธรรมทวารวดีในยุคหลัง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มหินตั้งเหล่านี้มีอายุเก่าแก่มากกว่ายุคทวารวดี ที่เริ่มมีการรับอิทธิพลของศาสนาพุทธและพราหมณ์จากอินเดียเป็น

ครั้งแรก

ยิ่งเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการกระจายตัวของแหล่งโบราณคดีที่พบโดยรอบบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีน ที่เมืองอุทองตั้งอยู่ จะเห็นได้ว่ามีความเจริญของชุมชนในยุคก่อนรับวัฒนธรรมศาสนาจากอินเดีย โดยเฉพาะในช่วงระหว่าง พ.ศ. 500-1000

อายุสมัยของกลุ่มหินตั้งเหล่านี้จึงควรมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 500-1000 คือในราว 1,500-2,000 ปีมาแล้วนั่นแหละ

แม้ว่ากลุ่มหินตั้งที่นี้จะถูกรบกวนโดยการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเสียเกือบทั้งหมด แต่บางแห่งยังเหลือร่องรอยพอจะเห็นถึงรูปแบบการก่อสร้างเป็นทรงกระบอก มอญ เฝื่อนๆเหมือนส่วนฐานของเจดีย์ที่พังทลายลง จึงถูกเข้าใจผิดจนเรียกกันว่าเป็นเจดีย์หิน ลักษณะการก่อหินอย่างนี้มีรูปแบบใกล้เคียงกับแหล่งโบราณคดีภูอาสา ในแขวงจำปาสัก ประเทศลาว และใกล้เคียงกับหินตั้งของพวกเขาแล้ว ทางภาคเหนือของไทย

วัฒนธรรมหินตั้งยังพบอีกในหลายแห่งทั่วอุษาคเนย์ เช่น ทุ่งไหหิน ในเมืองเชียงขวาง และส่วนหินตั้งที่แขวงหัวพัน ประเทศลาว กลุ่มวัฒนธรรมจากยุคก่อนคริสต์เป็นอิสลาม ทางตอนกลางของประเทศเวียดนาม เฉพาะในประเทศไทย ก็พบเป็นแหล่งใหญ่ที่ ภูพระบาท จ.อุดรธานี และอาณาบริเวณโดยรอบเทือกเขาภูพาน หินตั้งในกลุ่มวัฒนธรรมทางแถบภาคอีสานนี้จะพัฒนาเป็นโบสถ์เมื่อรับพุทธศาสนาเข้าไป

ส่วนกลุ่มหินตั้งที่ป่าหินตั้ง พุททางนาค เมืองอุทอง นี้ ถือเป็นหลักฐานสำคัญเพราะเป็นหนึ่งในหลักฐานจำนวนน้อยยิ่งกว่าน้อยของสิ่งก่อสร้างตามความเชื่อของศาสนาผีพื้นเมืองอุษาคเนย์ ก่อนรับเอาศาสนาพุทธ-พราหมณ์จากอินเดียเข้ามา ■

"หินตั้ง" ที่ป่าหินตั้ง พุททางนาค เมืองอุทอง